



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Miten uudistamme tutkintojen perusteita

Ammatilliset tutkinnot ja osaamiskokonaisuudet – rakenteet,
kehittäminen ja tulevaisuus 16.9.2026

Tomi Ahokas
Ammatillinen koulutus
Opetushallitus



Sisältö

- Perusteprosessi ja siihen vaikuttavat asiat
- Tekoälyn hyödyntäminen tutkintojen kehittämisessä
- Tietopohja tutkintojen kehittämiseksi

Perusteprosessi ja siihen vaikuttavat asiat



Perusteprosessi sisältää vaiheet perusteprojektiin liittyvien tietojen keräämisestä ja analysoinnista uuden tutkinnon perusteen toimeenpanoon asti



Perusteprosessiin sisältyvät elementit tiivistettynä

- Tiedon kerääminen
 - Kehittämisehdotukset, selvitykset, tilastot, tapahtumat ja keskustelut
- Virallinen perustetyöprojekti
 - Viestintä työn aloittamisesta, työtavoista sekä luonnostelmien yhteiskehittäminen
- Lausuntokierros
 - Virallinen lausuntopyyntöluonnos kattavasti kommentoitavaksi
- Perusteiden viimeistely ja toimeenpano
 - Perusteiden sisällön viimeistely, käännökset, johtokuntakäsittely ja toimeenpano

Perusteprosessin kehittämisen periaatteita

- Painopistettä on pyritty siirtämään yhä enemmän perusteprosessin alkuun, jotta jo lausuntopyyntöluonnos olisi kehitetty mahdollisimman laajassa yhteistyössä
- Avoimuus ja joustavuus
 - Tutkinnon osien sisällöt ja niiden valmistelu on kaikille avointa ja keskustelemme jatkuvasti eri alojen tutkintojen kehittämistarpeesta
 - Kaikilla asiasta kiinnostuneilla on mahdollisuus osallistua perusteiden kehittämiseen itselleen sopivimmalla tavalla
- Pyritään siirtymään yhä enemmän yksittäisten tutkintojen kehittämisestä kokonaisuuden kehittämiseen

Ammatillisten tutkintojen uudistamiseen liittyviä erityispiirteitä (1/3)

- Perustemääräysten kehittämiseen vaikuttavat lukuisat eri asiat
 - Opetushallituksen sisäiset käytännöt ja ohjeet
 - Perustemuutoksista koituvat siirtymäajat
 - Muutosten vaikutukset useisiin eri tutkintoihin (esim. YTO-uudistukset)
 - ePerusteiden tiedot linkittyvät lukuisiin muihin järjestelmiin
 - Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö ja OKM:n tutkintorakenneasetus

Ammatillisten tutkintojen uudistamiseen liittyviä erityispiirteitä (2/3)

- Vahva linkitys työelämään
 - Osaaminen kuvataan työprosesseina ja käytännön tekemisenä työelämän vaatimusten mukaisesti
 - Tutkinnon perusteet linkittyvät alakohtaiseen lainsäädäntöön, määräyksiin ja ohjeisiin
- Tutkintorakenteen laajuus ja monipuolisuus
 - Tutkintorakenne sisältää valtavasti erilaisia aloja, ammatteja, työtehtäviä, osaamisten yhdistelmiä ja yksittäisiä osaamisvaatimuksia kolmella eri tasolla
 - Tutkinnoilla, osaamisaloilla, tutkintonimikkeillä ja tutkinnon osilla voi olla keskenään hyvin erilainen rooli. Tietylle ammatille voi esimerkiksi olla oma osaamisala tai yksittäinen tutkinnon osa.

Ammatillisten tutkintojen uudistamiseen liittyviä erityispiirteitä (3/3)

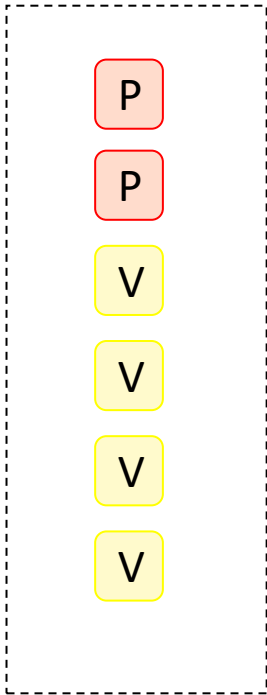
- Työelämän osaamistarpeet muuttuvat jatkuvasti (eri aloilla eri tahtiin)
- Perusteprosessin kehittämisessä pyritään sovittamaan yhteen työelämän muuttuvat osaamistarpeet ja tutkintojärjestelmän hitaammin muuttuvat rakenteet.

Tutkintorakenteen muutosten vaikutukset perusteprosessiin

- Ammatillisen koulutuksen reformi
 - Vähemmän, mutta laajempia tutkintoja
- OKM:n työryhmän ehdotukset
 - Ehdotus mm. laaja-alaisemmista perustutkinnoista

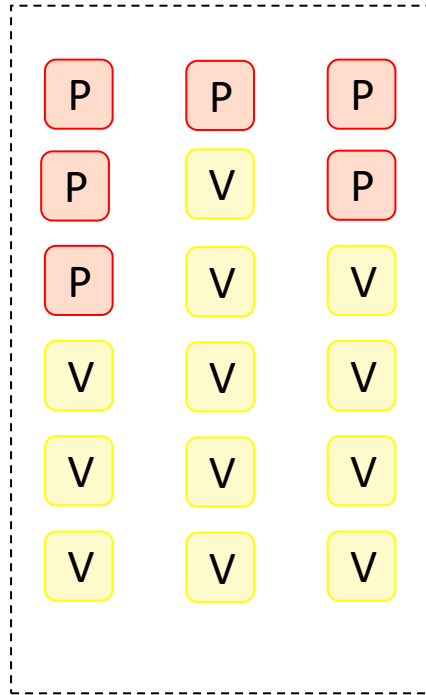
→ Tutkintorakenteen muutosten visualisointia seuraavilla dioilla

**Ennen ammatillisen
koulutuksen
reformia**



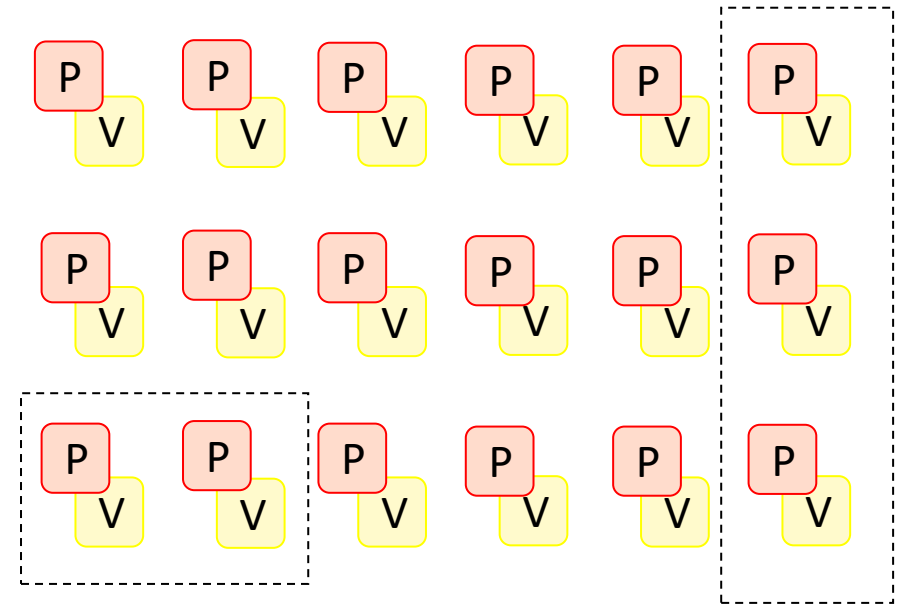
**Tutkinnon Xxxxx
perusteet**

**Tilanne ammatillisen
koulutuksen reformin
jälkeen (useita erilaisia
polkuja tutkinnon sisällä)**



**Tutkinnon Xxxxx
perusteet**

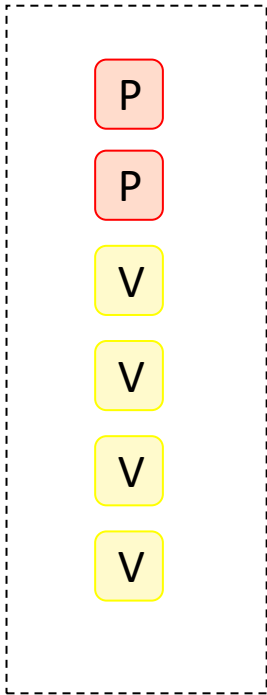
**Tulevaisuus?
(osaamismatriisi
tutkinnoille/nimikkeille
määritetyillä
muodostumissäännöillä)**



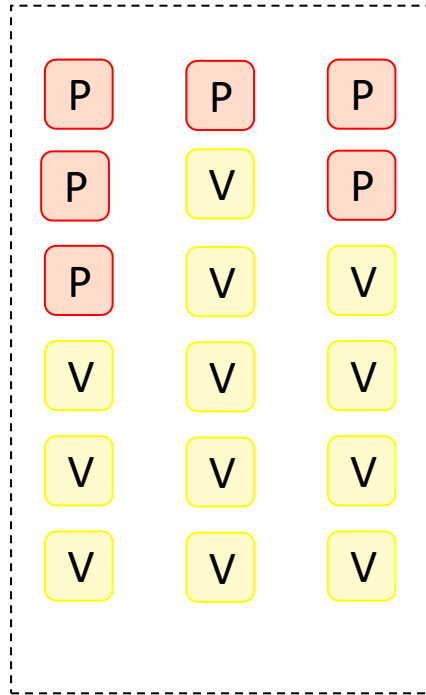
**Tutkinnon Xxxxx
perusteet**

Kehitetäänkö tutkintoa, tutkinnon muodostumissääntöä vai yksittäisiä tutkinnon osia (esim. uudet digivihreän siirtymän tutkinnon osat):

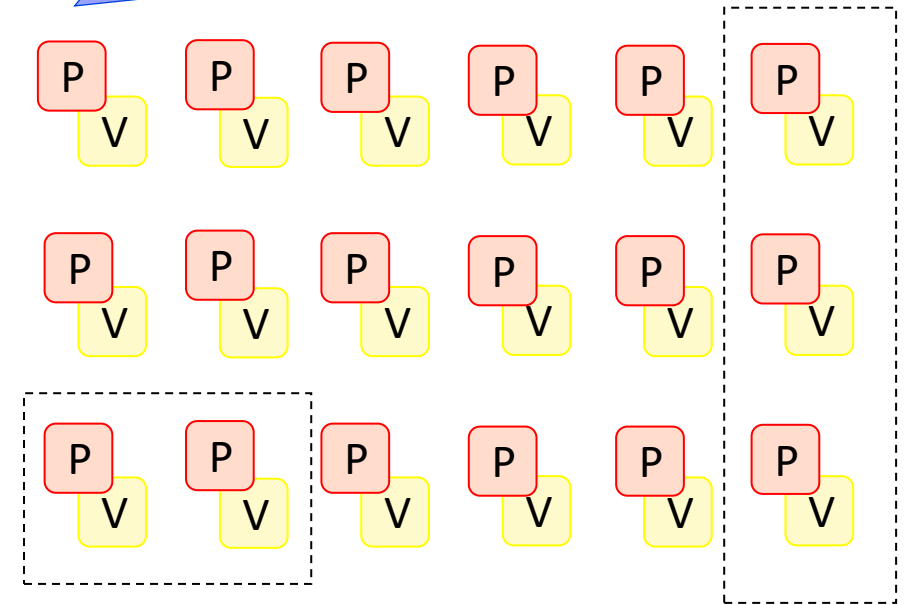
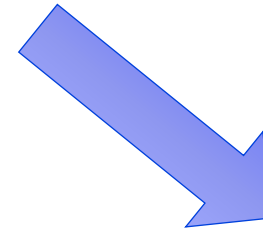
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/digivihrean-siirtyman-tutkinnon-osat-ja-muu-joustavuutta-tukeva-valinnaisuus>



**Tutkinnon Xxxxx
perusteet**



**Tutkinnon Xxxxx
perusteet**



**Tutkinnon Xxxxx
perusteet**

Tekoälyn hyödyntäminen tutkintojen kehittämisessä



Tekoäly on tullut pysyväksi osaksi perusteiden kehittämistä

- Tekoälyä on hyödynnetty erilaisilla tavoilla tutkinnon perusteiden kehittämisessä nykyisten sovellusten yleistymisestä lähtien.
- <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tessa-tekoalylla-sujuvaa-sanoitusta-ja-osuvaa-osaamista>
 - Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa (1.5.–31.10.2025) tekoälyagentteja rakennettiin ja testattiin. Lisäksi tunnistettiin ne peruste uudistusten työvaiheet, joissa tekoälyn hyödyntämisestä ja tekoälyagenttien käyttöönotosta on eniten apua työn tehokkuuden ja perusteiden laadun lisäämiseksi.
 - Hankkeen toisessa vaiheessa (1.11.2025–31.3.2026) tekoälyagentit viimeisteltiin ja otettiin käyttöön peruste uudistuksissa.

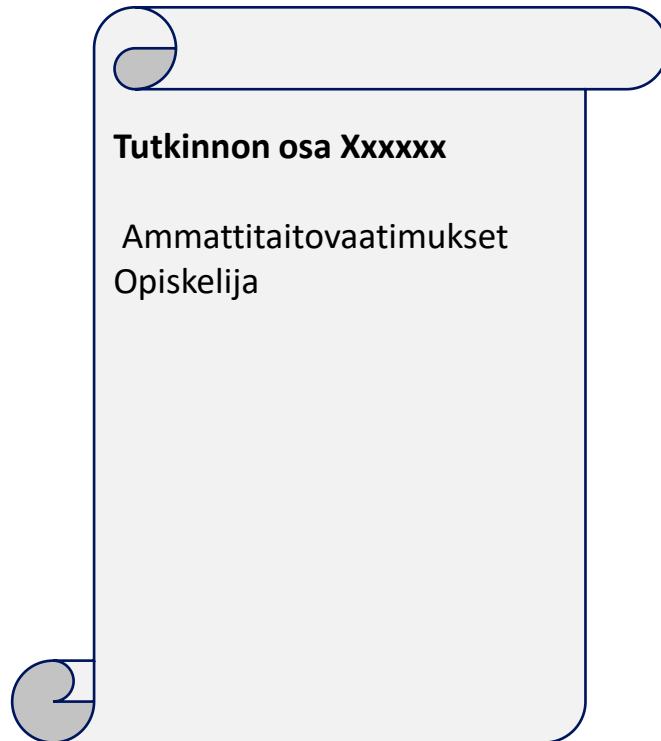
Tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksia tutkintojen kehittämisessä

- Tutkinnon perusteiden kehittämisessä on vain vähän tekoälyn hyödyntämistä rajoittavia tekijöitä (esim. henkilötiedot, liikesalaisuudet)
- Tehostaa tiedon etsimistä
- Tarjoaa vaihtoehtoisia muotoiluja ammattitaitovaatimuksille
- Vertailee tehokkaasti suuria tekstimassoja ja tilastoja
- Räätälöidyt ratkaisut erilaisten asioiden ratkaisuun (esim. omat agentit eri teemoille)

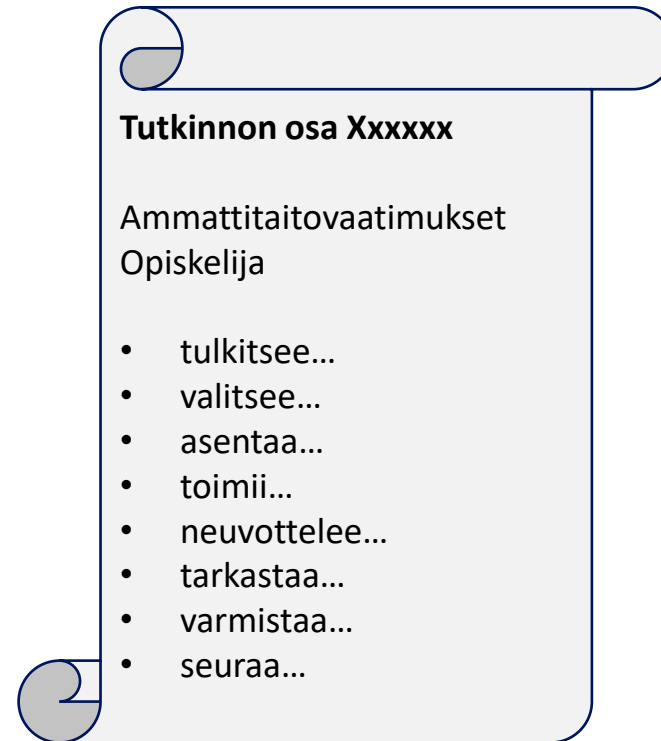
Tärkeimmät ratkaisut tehdään edelleen asiantuntijoiden yhteistyöllä

- Suurien päätösten tekeminen (esim. tutkinnon rakenteen muodostuminen)
- Tutkinnon osien kirjoittamista koskevat säännöt ja kirjoitustapa (mitä teemoja sisällytetään, minkälainen teksti toimii perustemääräyksissä)
- Yhteistyökumppaneiden osallistaminen ja ihmisten väliset keskustelut
- Sisällön oikeellisuuden varmistaminen → **Seuraavalla dialla esimerkki**

Kirjoitetaan sisältöä tyhjälle paperille?



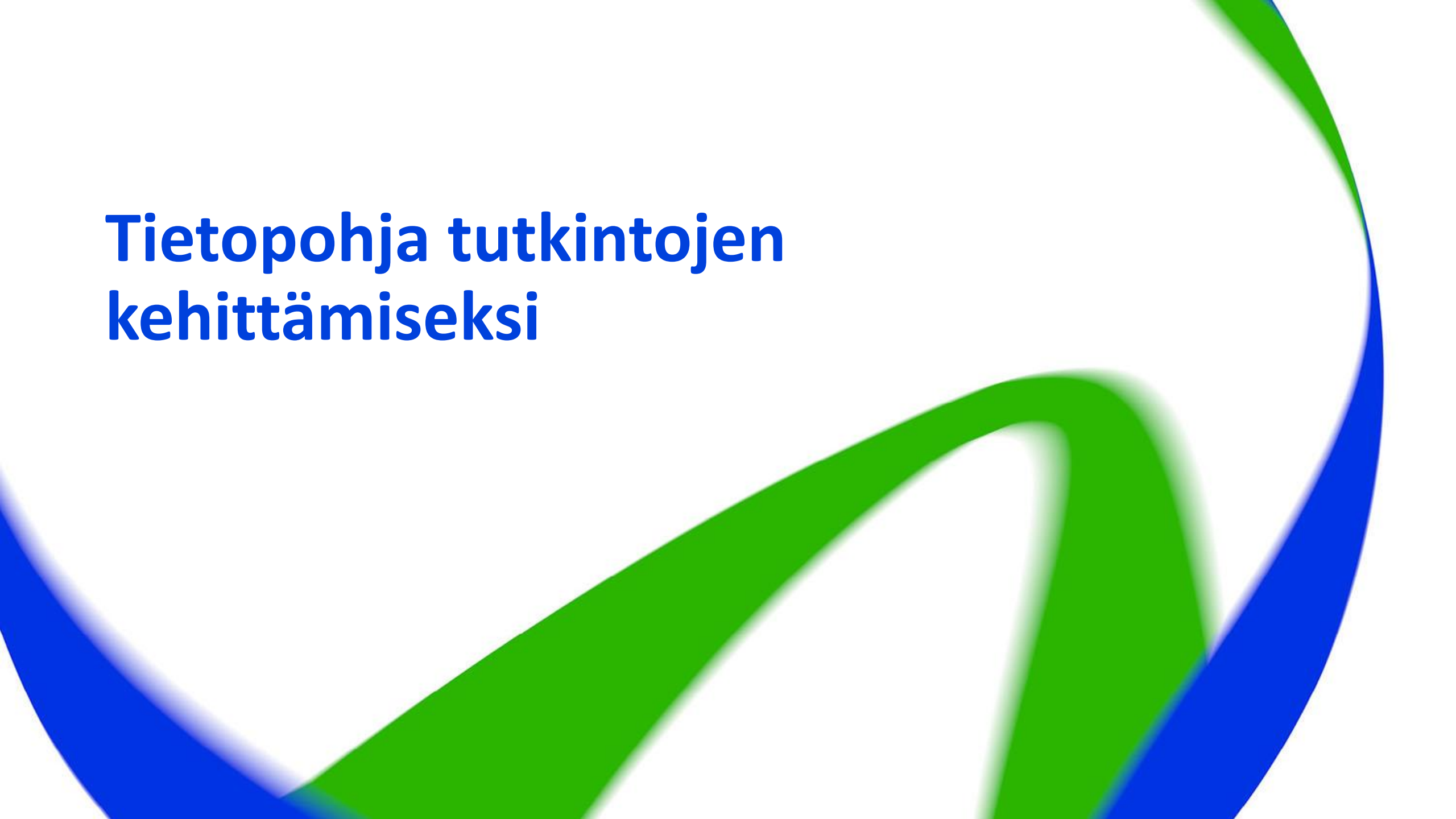
Arvioidaan tekoälyn tuottamaa sisältöä?



Huomioita tekoälyn hyödyntämisessä

- Perusteprosessin pullonkaulat siirtyvät ja toiset pullonkaulat korostuvat entisestään
 - Vaikka tekstiä voidaan tuottaa valtavia määriä valtavalla nopeudella, niin kaikki perusprosessin vaiheet eivät voi kiihtyä samassa vauhdissa
- On myös hyväksyttävä ja nähtävä hitaus hyvänä asiana oikeissa paikoissa
 - Uusien vaihtoehtojen pohdinta ja vertailu yhdessä
 - Käytännön kokemukset
 - Opettajien ja opiskelijoiden oppiminen
 - Opintoihin ja uraan liittyvät seurannat ja arvioinnit

Tietopohja tutkintojen kehittämiseksi



Tietopohja perustemuutoksille (1/2)

- Ilman riittävää ja riittävän täsmällistä tietoa tekoälyn hyödyntämiselle tulee rajat vastaan
- On tärkeää varmistaa, että hyödynnämme kattavasti saatavilla olevaa tietoa
- Ammatilliseen koulutukseen liittyvien selvitysten ja arviointien rooli tulee olemaan yhä tärkeämpi
 - Alakohtaiset ja ammatilliseen koulutukseen keskittyvät tutkimukset, selvitykset ja arvioinnit (esim. Karvi)
 - Ammatillisen koulutuksen hankkeet ja kokeilut
 - Valtakunnalliset kyselyt opiskelijoille ja työelämälle

Tietopohja perustemuutoksille (2/2)

- Miten pystymme hyödyntämään nykyistä tietoa ja puuttuuko meiltä jotain oleellista tietoa?
 - Kehitettävää on todennäköisesti molemmissa
- Muutokset tutkintorakenteeseen vaikuttavat myös tilastointiin
 - Hyvin laaja-alaisista tutkinnoista emme välttämättä saa enää riittävän tarkkaa tietoa tilastojen kautta, jolloin myös tilastoinnin kehittäminen on järjestelmän muuttuessa tärkeää
- Päätöksen tekemisestä sen vaikutusten arviointiin on usein hyvin pitkä matka

Tänään voi pohtia perusteiden kehittämistä rohkeasti tyhjältä pöydältä.

Tavoitteena ei ole sovittaa uusia ideoita nykyiseen prosessiin, vaan kehittää prosessia parhaiden ideoiden pohjalta.



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

Tomi Ahokas
Ammatillinen koulutus
Opetushallitus

